

**Plangebied aan de Sportparklaan en de Atlantislaan te Stadskanaal, gemeente
Stadskanaal
Een Archeologisch Bureauonderzoek**

De omgeving van plangebied in 1852

Administratieve gegevens

provincie: Groningen

gemeente: Stadskanaal

plaats: Stadskanaal

toponiem: Stadskanaal Kern

bevoegd gezag: gemeente Stadskanaal

opdrachtgever: gemeente Stadskanaal

uiterste coördinaten: noord 261.141/557.184
oost 261.221/557.052
zuid 261.027/556.930
west 260.949/557.071

kaartblad: 13C

CIS-code: 44164

beheer documentatie: Libau, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, gemeente Stadskanaal en E-depot

uitvoerder: Libau

auteur: M. de Jong MA

autorisatie: drs. J. Molema

telefoon: 050-3126545
fax: 050-3123362
e-mail: info@libau.nl

Plangebied aan de Sportparklaan en de Atlantislaan te Stadskanaal Een Archeologisch Bureauonderzoek

Planvoornemen

In opdracht van de gemeente Stadskanaal, vertegenwoordigd door dhr. G.J. Janssen, is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een perceel aan de Sportparklaan en de Atlantislaan te Stadskanaal in de gemeente Stadskanaal (zie figuur 1). De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om op deze locatie een scholengemeenschap te bouwen. Hiervoor wordt het bestemmingsplan gewijzigd. Het huidige plangebied is één veld naar het noorden toe verschoven ten opzichte van een eerdere planfase voor de te bouwen school (bureauonderzoek: plangebied tussen de Sportparklaan en de Dr. Kinglaan). Het gebied waar de ingrepen gaan plaatsvinden wordt in dit bureauonderzoek verder aangeduid als plangebied.

Figuur 1: Plangebied aan de Sportparklaan en de Atlantislaan te Stadskanaal: het plangebied is rood omkaderd (Topografische Atlas Groningen).

Informatie

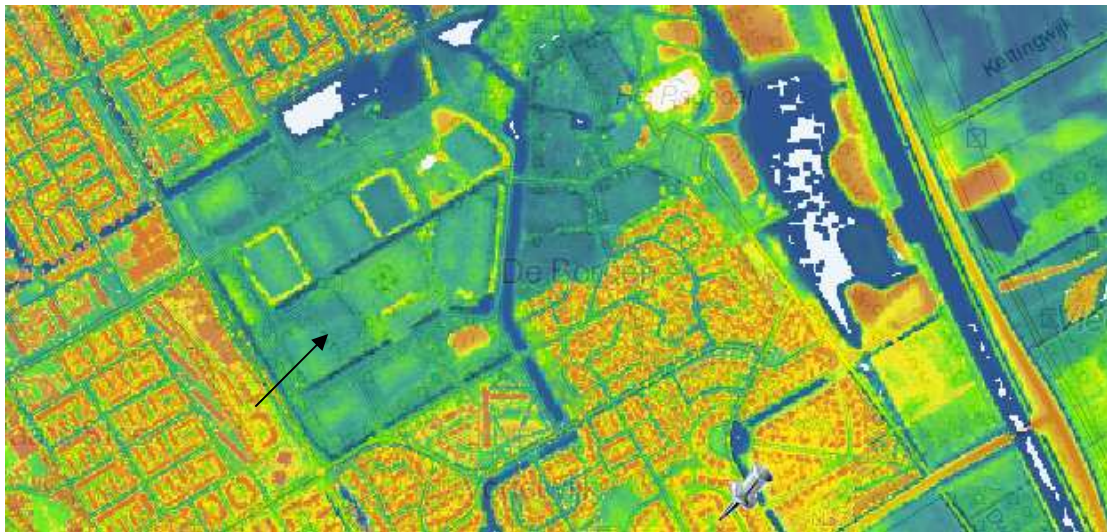
De veenkolonie Stadskanaal behoort tot de streek Westerwolde. In 1765 begon de stad Groningen met het graven van het Stadskanaal. Vanaf 1787 ontstond de gelijknamige veenkolonie langs het kanaal. Tot in de 20ste eeuw beperkte de bebouwing zich tot een strook langs het Stadskanaal en het Boerendiep (het achterdiep van het Stadskanaal).

Op de fysisch geografische kaart is het plangebied niet gekarteerd in verband met de bebouwing (zie bijlage: Uitsnede fysisch geografische kaart). Gelet op de omgeving betreft het een veenkoloniale ontginningsvlakte zonder restveen die mogelijk plaatselijk ijzerrijk is (code: Ov4). Op de bodemkaart is het plangebied eveneens niet gekarteerd in verband met de bebouwing (zie bijlage: Kaart archeologie). Gezien de omgeving zal de bodem in het plangebied waarschijnlijk bestaan uit een overgang van veldpodzolgronden, leemarm en zwak lemig fijn zand (code: Hn21) naar moerige eerdgronden met een veenkoloniaal dek en een moerige tussenlaag op zand (code: iWz). Mogelijk komen ook moerige podzolgronden voor binnen het plangebied (code: iWp). Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) zijn de relatieve hoogteverschillen in de omgeving van het plangebied te zien (zie figuur 2). Gezien de geringe hoogteverschillen en de functie van het plangebied zal het perceel geëgaliseerd zijn.

Podzolgronden ontwikkelen zich in droge dekzanden. Deze dekzanden waren in de steentijd geschikt voor bewoning. Vernatting en veengroei hadden tot gevolg dat de dekzanden vanaf de vroege bronstijd, maar mogelijk al eerder, geleidelijk werden overdekt met een pakket veen. Door het ontstaan van een hoogveengebied werd bewoning van het plangebied en omgeving bemoeilijkt en op den duur zelfs onmogelijk. Door de grote veenontginningen die na de aanleg van het Stadskanaal plaatsvonden ligt de prehistorische zandondergrond in het plangebied en omgeving opnieuw aan het maaiveld.

Het plangebied is niet geregistreerd op de Archeologische Monumentenkaart (AMK), ook zijn in het plangebied geen waarnemingen gedaan (geen waarnemingen geregistreerd in de archeologische database ARCHIS). Uit de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend (zie bijlage: Kaart archeologie). Deze betreffen onder meer haardkuilen en vuursteen daterend uit het mesolithicum en neolithicum (nummer 16700), vuursteenvondsten (nummers 16713 & 18412), twee stenen bijlen uit neolithicum en/of bronstijd (nummers 16721 en 17678), aardewerk uit de ijzertijd (nummer 16722) en een veenweg zonder nadere datering (nummer 16711). Hieruit blijkt dat ondanks de toenemende veengroei het gebied in de bronstijd en ijzertijd nog wel enigszins toegankelijk was.

Figuur 2: Hoogteverschillen in en om het plangebied (www.ahn.nl). Het plangebied is aangegeven met een pijl.

Op de kadastrale minuut (gemeente Onstwedde, sectie B, blad 5) uit het begin van de 19de eeuw is het plangebied onbebouwd, het bestaat uit heide (watwaswaar.nl; zie bijlage: Kadastrale minuut). De atlas van Huguenin uit 1819-1829 toont dezelfde situatie. In de historische topografische atlas van 1851-1855 (kartering 1852) is de verkaveling in de omgeving van het plangebied kleinschaliger geworden. Het plangebied is nog onbebouwd. Ten tijde van de Bonnekaart, in het begin 20ste eeuw, is de situatie in het plangebied nog hetzelfde (zie bijlage: Projectie van de huidige topografie op de Bonnekaart). In de jaren 1960 is ten noorden van het plangebied een sportterrein aangelegd waar in de jaren 1980 het plangebied aan toe werd gevoegd (watwaswaar.nl).

Overweging en advies

Het plangebied maakt geen deel uit van een AMK-terrein, ook zijn in het plangebied geen waarnemingen gedaan. In verband met het gebruik als sportterrein zal het plangebied geëgaliseerd zijn. Dit betekent dat de prehistorische ondergrond verstoord is doordat deze aan het maaiveld ligt. De kans op (gave) archeologische resten is gering. Vervolgonderzoek is op deze locatie dan ook niet noodzakelijk. Mochten bij bodemingrepen op het terrein onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen dan geldt een meldingsplicht*.

Bijlagen:

- Fysisch geografische kaart Stadskanaal en omgeving;
- Kaart archeologie;
- Kadastrale minuut Onstwedde, sectie B, blad 5;
- Projectie van de huidige situatie op Bonnekaart.

*Vondstmeldingen dienen zo spoedig mogelijk te worden gedaan bij het bevoegd gezag en bij Libau

Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl)

Archeologische Monumentenkaart

Brood, P., A.H. Hussen & J. van der Kooi (red.), 1999. *Nieuwe Groninger Encyclopedie*. REGIO-Projekt Uitgevers, Groningen.

Grote Historische topografische Atlas Groningen ± 1900 – 1930, schaal 1: 25000. Uitgeverij Nieuwland, 2006. Tilburg.

Grote Historische Atlas van Nederland, 1: 50000. Deel 2: Noord-Nederland 1851 – 1855. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. Groningen.

Historisch Geografisch Informatiesysteem (hisgis.nl)

Luchtfoto's Google Earth/Maps.

Minuutplans uit het begin van de negentiende eeuw (www.watwaswaar.nl)

Schroor, M & J. Meijering, 2007. *Golden Raand, Landschappen van Groningen*. In Boekvorm Uitgevers, Assen.

Snijders, F.L., 1985. *Fysische geografie in de provincie Groningen*. Milieu- en landschapsonderzoek Provinciaal Planologische Dienst. Groningen.

Stiboka, 1985. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1: 50.000*. Stiboka, Wageningen (Toelichting gepubliceerd in 1986; kaartopname door A.E. Clingeborg et al.).

Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De atlas van Huguenin; militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829*. Heveskes Uitgevers/Drentse Historische Vereniging, Groningen/Veendam.

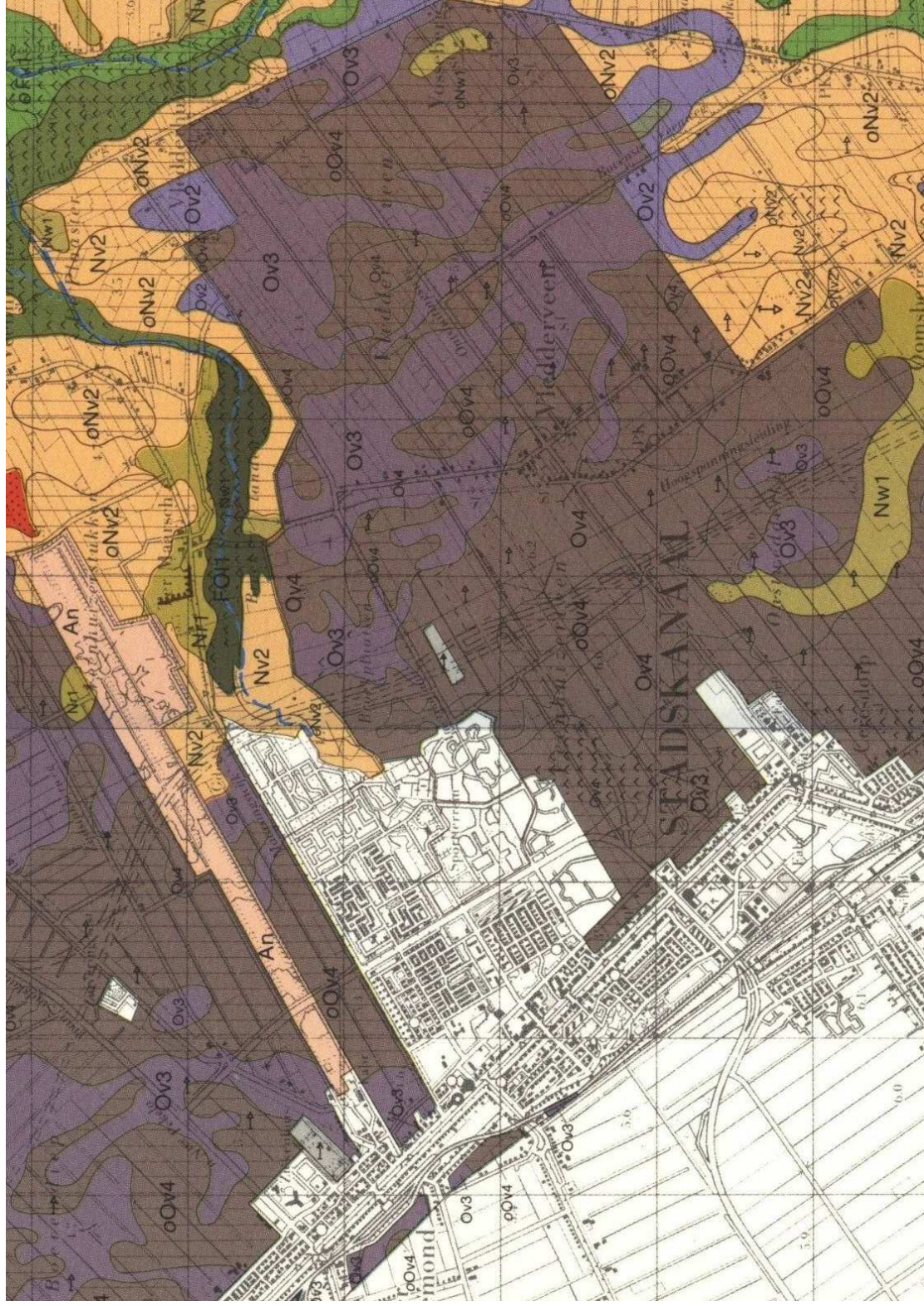

Archeologische periodes

paleolithicum	tot 8800 v.Chr.
paleolithicum vroeg	tot 300000 C14
paleolithicum midden	300000 - 35000 C14
paleolithicum laat	35000 C14 - 8800 v.Chr.
paleolithicum laat A	35000 - 18000 C14
paleolithicum laat B	18000 C14 - 8800 v.Chr.
mesolithicum	8800 - 4900 v.Chr.
mesolithicum vroeg	8800 - 7100 v.Chr.
mesolithicum midden	7100 - 6450 v.Chr.
mesolithicum laat	6450 - 4900 v.Chr.
neolithicum	5300 - 2000 v.Chr.
neolithicum vroeg	5300 - 4200 v.Chr.
neolithicum vroeg A	5300 - 4900 v.Chr.
neolithicum vroeg B	4900 - 4200 v.Chr.
neolithicum midden	4200 - 2850 v.Chr.
neolithicum midden A	4200 - 3400 v.Chr.
neolithicum midden B	3400 - 2850 v.Chr.
neolithicum laat	2850 - 2000 v.Chr.
neolithicum laat A	2850 - 2450 v.Chr.
neolithicum laat B	2450 - 2000 v.Chr.
bronstijd	2000 - 800 v.Chr.
bronstijd vroeg	2000 - 1800 v.Chr.
bronstijd midden	1800 - 1100 v.Chr.
bronstijd midden A	1800 - 1500 v.Chr.
bronstijd midden B	1500 - 1100 v.Chr.
bronstijd laat	1100 - 800 v.Chr.
ijzertijd	800 - 12 v.Chr.
ijzertijd vroeg	800 - 500 v.Chr.
ijzertijd midden	500 - 250 v.Chr.
ijzertijd laat	250 - 12 v.Chr.
Romeinse tijd	12 v.Chr. - 450 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg	12 v.Chr. - 70 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg A	12 v.Chr. - 25 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg B	25 - 70 n.Chr.
Romeinse tijd midden	70 - 270 n.Chr.
Romeinse tijd midden A	70 - 150 n.Chr.
Romeinse tijd midden B	150 - 270 n.Chr.
Romeinse tijd laat	270 - 450 n.Chr.
Romeinse tijd laat A	270 - 350 n.Chr.
Romeinse tijd laat B	350 - 450 n.Chr.
middeleeuwen	450 - 1500 n.Chr.
middeleeuwen vroeg	450 - 1050 n.Chr.
middeleeuwen vroeg A	450 - 525 n.Chr.
middeleeuwen vroeg B	525 - 725 n.Chr.
middeleeuwen vroeg C	725 - 900 n.Chr.
middeleeuwen vroeg D	900 - 1050 n.Chr.
middeleeuwen laat	1050 - 1500 n.Chr.
middeleeuwen laat A	1050 - 1250 n.Chr.
middeleeuwen laat B	1250 - 1500 n.Chr.
nieuwe tijd	1500 - heden
nieuwe tijd A	1500 - 1650 n.Chr.
nieuwe tijd B	1650 - 1850 n.Chr.
nieuwe tijd C	1850 - heden

Uitsnede fysisch geografische kaart Stadskanaal en omgeving

Kaart archeologie plangebied aan Sportparklaan en Atlantislaan te Stadskanaal

Combinatiekaart van AMIK, bodemkaart en Archis

262959 / 559059

29-11-2010

Legenda

- BODEM ((c)Alterra)
- WAARNEMINGEN
- MONUMENTEN
  - archeologische waarde
  - hoge archeologische waarde
  - zeer hoge archeologische waarde
  - zeer hoge arch waarde, beschermd
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
  - bebouwd gebied
  - doorgaande wegen
  - bos
  - bouwland
  - weiland
  - boomgaard/kwekerij
  - heide
  - zand
  - begraafplaats
  - water
  - overig bodemgebruik

Archis2

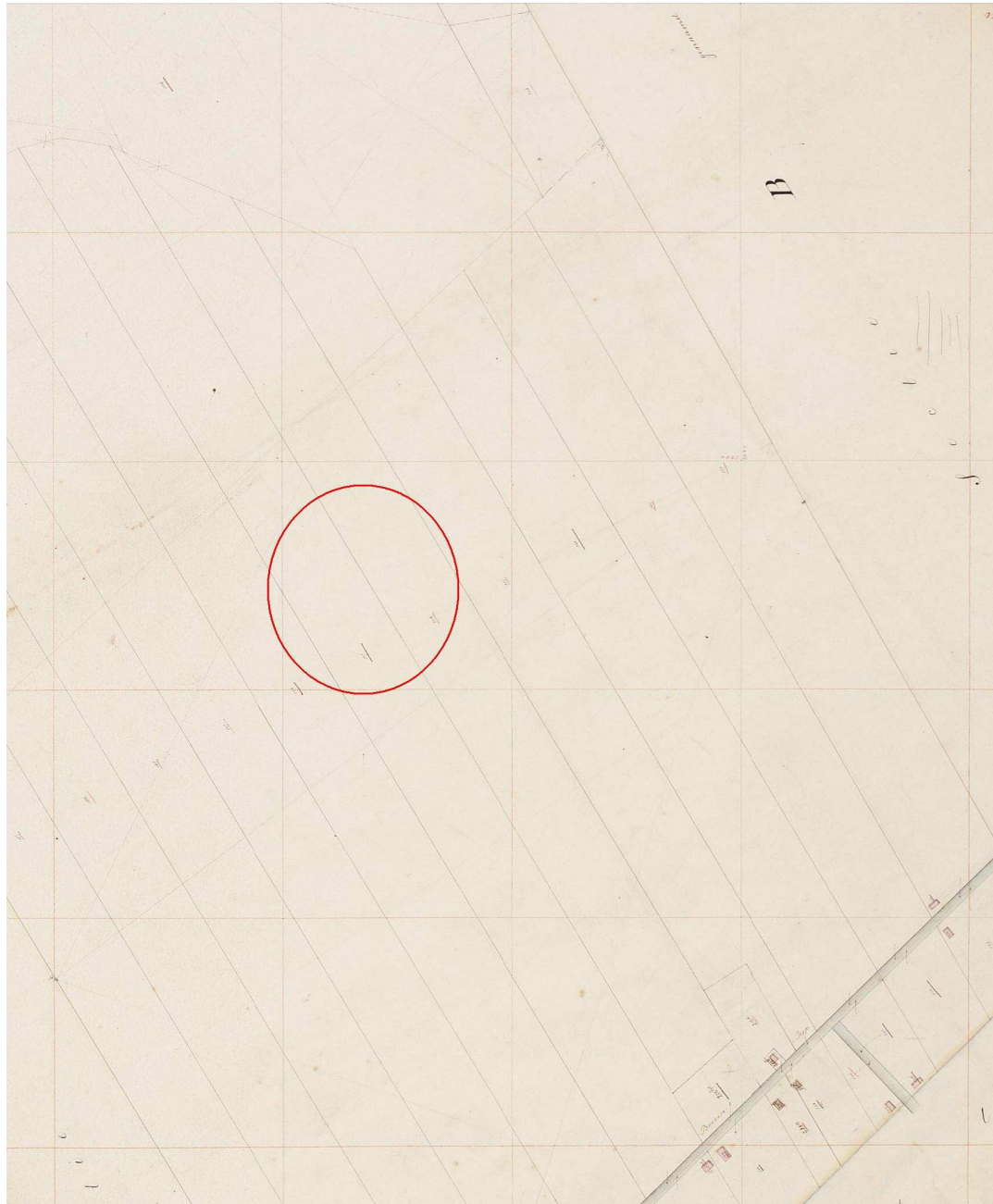
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

259760 / 555860

Kadastrale minuut plangebied aan de Sportparklaan en Atlantislaan te Stadskanaal

De ligging van het plangebied is globaal omcirkeld

Projectie van de huidige situatie op de Bonnekaart: plangebied aan de Sportparklaan en Atlantislaan te Stadskanaal

